

VERKENNING FUSIE
BRUMMEN-RHEDEN

03 juni 2025

Startnotitie

Startnotitie Verkenning fusie Brummen-Rheden

Inleiding

Verschillende (buur) gemeenten ervaren bestuurskracht knelpunten en overwegen een intensievere samenwerking (Rozendaal) danwel een mogelijke fusie met Rheden (Renkum, Doesburg, Brummen) . De gemeenteraad van Rheden heeft op 01 april jl. via de unaniem ondersteunde motie “Een goede buur” aangegeven open te staan voor constructieve (fusie-)gesprekken en om hierin de regie te nemen door de verschillende raden uit te nodigen voor een ontmoeting en gesprek over een gezamenlijke bestuurlijke toekomst. De respons op onze uitnodiging:

- Renkum is bereid een delegatie te laten deelnemen aan de ontmoeting.
Renkums B&W-besluit inzake herindeling: september 2025
- Rozendaal ziet geen aanleiding voor een gezamenlijke bestuurlijke toekomst, maar wil wel deelnemen aan het gesprek.
- Doesburg is bereid een delegatie te laten deelnemen aan de ontmoeting.
Verwacht B&W-besluit inzake herindeling: 02 juli 2025
- Brummen wenst uitdrukkelijk een bilaterale raadsontmoeting met Rheden (cf raadsbesluit 17 april).
Gepland Raads(principe) besluit herindeling met Rheden danwel Zutphen december 2025.

In het licht van de overeenkomsten en complementariteit geven wij prioriteit aan het raadsgebesprek met Brummen. Met Brummen werken we overigens al samen op een aantal dossiers zoals de Soerense beek, energietransitie, IJsselvallei, stikstof, Veluwe-op-1 en grenscorrecties.

Inmiddels heeft College van Doesburg besloten haar Raad te adviseren om te kiezen voor een fusie met de gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort. De gemeenteraad van Doesburg zal dit naar verwachting op 2 juli a.s. bekrachtigen.

Gemeenteraad Brummen Herindeling

De gemeenteraad van Brummen heeft op 17 april jl. besloten een mogelijke integrale fusie (= herindeling zonder opdeling) met Rheden danwel Zutphen verder te willen verkennen. Zij wil hierin met de potentiële fusiepartners vanuit een gemeenschappelijke aanpak 2 afzonderlijke trajecten volgen; Brummen-Zutphen resp. Brummen-Rheden. Met als doel om in december 2025 een principe besluit te kunnen nemen over een herindeling met Zutphen danwel Rheden. Indien de gemeenteraden van beide beoogde fusiepartners de herindelingskeuze onderschrijven middels een principe-besluit dan kan vervolgens het formele traject gestart worden (wet algemene regels herindeling).

Brummen geeft aan dat de verkenning met Zutphen en Rheden in ieder geval moet gaan over (a) dienstverlenings- en voorzieningenniveau, (b) kenmerken en identiteit, (c) maatschappelijke trends en ontwikkelingen, (d) organisatie en bestuur, e) financiën. De verkenning moet resulteren in een toekomstbeeld (narratief) van de nieuwe gemeente.

Insteek Rheden

Rheden wil in de verkenning inspirerend en gemotiveerd participeren. Rheden stelt daarbij het belang van de inwoners voorop en wil ook in de toekomst een aantrekkelijke en sterke gemeente voor haar inwoners wil zijn. Schaalvergroting kan daarbij een hulpmiddel zijn. Rheden ziet kansen om door intensieve samenwerking of fusering met buurgemeenten haar gezamenlijke positie te versterken. Wij zien ook veel overeenkomsten tussen Rheden en de gemeente Brummen waar het gaat om samenstelling, ruimtelijke structuur en sociaaleconomische opgaven.

Opmerking:

- In afwijking van het ambtelijk en College advies heeft de Raad van Brummen besloten alsnog een extra gesprek met Apeldoorn en Voorst te voeren. In theorie kan dit consequenties hebben voor de aanpak.

VERKENNING FUSIE BRUMMEN - RHEDEN

DOEL EN KERNVRAGEN RHEDEN

De verkenning van een mogelijke herindeling tussen Brummen en Rheden moet uitmonden in een advies aan de gemeenteraad. Het advies moet de gemeenteraad in staat stellen om een gedegen afweging te maken m.b.t. wel of geen herindeling met Brummen. Wij streven naar een (principe-)besluit in december 2025 / januari 2026.

Kernvragen die daarbij moeten worden beantwoord zijn:

- I. Hoe staan de beoogde fusiepartners ervoor?
(Sterkte, zwakte, overeenkomsten en verschillen)
- II. Waar zit de meerwaarde van de herindeling?
(vanuit Brede Welvaart, kansen en risico's)
- III. Wat zijn de meerjarige financiële kaders van de nieuwe gemeente
(scenario's baten en lasten en harmonisatievarianten)
- IV. Hoe ziet de toekomstige gemeente na herindeling eruit?
(in verhaal en beeld)
- V. Is er voldoende maatschappelijk draagvlak voor een herindeling?
(participatie-traject).

UITGANGSPUNTEN RHEDEN

De volgende uitgangspunten staan in de verkenning centraal:

- Het inwonerperspectief staat centraal (vanuit streven naar Brede Welvaart);
- Wij werken vanuit onze ruimtelijke en sociale ambities zoals verwoord in onze Koersnota's;

- Wij streven naar een financieel gezonde gemeente met voldoende weerstandsvermogen;
- Wij streven naar een compacte, veerkrachtige ambtelijke organisatie (professioneel en lean);
- We verkennen een herindeling op hoofdlijnen en op basis van gelijkwaardigheid;
- We focussen op de overeenkomsten met Brummen en hebben oog voor de verschillen met Zutphen die het verschil maken;
- We gaan uit van een adequate tripartite (Brummen, Zutphen, Rheden) tijdplanning en timing / synchronisatie van de communicatie en participatie. Kwaliteit en zorgvuldigheid gaan voor snelheid.
- Het bestuurlijk proces dient zorgvuldig te worden vormgegeven teneinde bestuurlijke schade bij 1 van de betrokken partijen te voorkomen.

AANPAK RHEDEN: 3 hoofdtrajecten

We onderscheiden 3 hoofdtrajecten:

- a. Een verkenning bestuurlijk draagvlak
- b. Een ambtelijke verkenning
- c. Verkenning maatschappelijk draagvlak (participatie)

Ad a. Bestuurlijk draagvlak

De college- en raadsleden zijn een belangrijke vertegenwoordiging van de samenleving in de gemeente Rheden. Zij krijgen een belangrijke en actieve rol in het beleidsproces, zowel formeel als informeel. Op twee momenten tijdens de verkenningsfase wordt aan het college van B&W en de gemeenteraad gevraagd een formeel besluit gevraagd:

- Vaststellen van de Startnotitie
- Principe besluit wel/geen fusie met Brummen.

Voor het bestuurlijk draagvlak worden cf. de Rhedense motie informele ontmoetingen tussen de beide Raden gearrangeerd. Voor de verkenning van de fusie tussen Brummen en Rheden vinden in de periode tot januari 2026 minimaal 2 ontmoetingen plaats. De 1^e ontmoeting (25 juni) staat in het teken van kennismaking en het delen van kernwaarden en overwegingen. Deze ontmoeting is op uitnodiging van de gemeente Rheden en zal in het gemeentehuis van Rheden plaatsvinden. De 2^e raadsontmoeting (eind september) zal met name in het teken staan van het concept Narratief Brummen-Rheden. De 2^e ontmoeting zal plaatsvinden in Brummen. Daarnaast organiseren we ook een 2-tal college ontmoetingen.

Ad b. Ambtelijke verkenning

Dit traject richt zich met name om het inventariseren en analyseren van overeenkomsten, verschillen in beleidsambities, kansen en risico's op basis van data-analyse, gesprekken tussen onze beleids-experts en de Brummense collega's. Hier worden de bouwstenen verzameld voor het gezamenlijke narratief.

Ad c. Maatschappelijk draagvlak

Het inwonerperspectief is een belangrijke leidraad voor het beoordelen van de eventuele herindeling. In meer brede zin willen we het maatschappelijk draagvlak polsen over de herindeling en het narratief.

Gezien het belang van een adequate communicatie en participatie stellen we hier een separaat Plan van Aanpak op.

PLANNING OP HOOFDLIJNEN

- Ambtelijke voorbereiding:	mei 2025
- Vaststelling Startnotitie Rheden	24 juni 2025
- 1 ^e Ontmoeting Raden B-R	25 juni 2025
- Data-analyse, etc:	juni-juli 2025
- Ontwikkeling Narratief B-R	aug-sept 2025
- 2 ^e Ontmoeting Raden	sept 2025
- Participatietraject	oktober 2025
- Rapport en advies	november 2025
- Besluit gemeenteraad	december/januari 2026.

ORGANISATIE

Het initiatief voor de herindelingsverkenning ligt bij Brummen. Hier ligt ook de regie op het proces.

Bij de herindelingskeuze van Brummen zijn 3 partijen direct betrokken (gemeente Brummen, Zutphen en Rheden). In de aanpak is gekozen voor een tripartite deel (gericht op een uniforme aanpak en timing), een bilateraal deel Brummen-Rheden (de ontwikkeling van het narratief Brummen-Rheden) en een individueel deel (data-analyse, participatie binnen de eigen gemeente).

Onze interne organisatie stellen we als volgt voor:

- Kernteam Rheden: burgemeester/pfh + gemeentesecretaris + griffier + projectleider (op onderdelen aangevuld met bijvoorbeeld communicatie-expert);
- Projectleider en projectteam (uit de afdelingen Samenleving, Leefomgeving, Openbare Orde en Veiligheid, Bedrijfsvoering (incl Migranten&nieuwkomers);
- Het BCO is de klankbordgroep vanuit de raad.

Het BCO heeft als taak om het proces te volgen en eventueel te adviseren en het onderhouden van korte lijnen met de Raad. Net als de klankbordgroep in Brummen bestaat deze uit de fractievoorzitters. Er wordt aangesloten bij het reguliere vergaderritme van het BCO, maar zo nodig wordt een extra vergadering gepland op verzoek van de portefeuillehouder.

De afstemming met Brummen (en Zutphen) vindt plaats op het niveau van de projectleiders. Deze vormen tezamen een projectgroep. Afhankelijk van tempo en de behoefte aan het maken van significante keuzes komt een gemeenschappelijke Stuurgroep bijeen waarin het Kernteam Rheden participeert.

Brummen en Zutphen hebben een soortgelijke interne organisatiestructuur voor de verkenningen.

KOSTEN

Een groot deel van de werkzaamheden zullen wij intern verrichten.

We verwachten kosten voor externe ondersteuning bij:

- Voorbereiding en gespreksleiding ontmoetingen Raden
- Formulering en vormgeving Narratief Brummen&Rheden
- Het participatie-traject.

Vooralsnog gaan wij uit van een budget van maximaal € 100.000. Wij zullen een subsidie aanvraag voor cofinanciering (50%) indienen bij de Provincie (programma “sterk bestuur”). Het benodigd budget 2025 zal worden opgenomen in de Berap-2.

TOT SLOT

Brummen onderzoekt voor eigen rekening de eventuele consequenties van uittreding uit haar huidige gemeenschappelijke regelingen bij een fusie met Rheden.

Een deel van de financiële analyses en scenario-berekeningen wordt door Brummen voor beide varianten bij de provincie / BZK belegd.